

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-térsora 1 korona

Utolsó szó

Lukács vádjairól.

Irta: *Kossuth Ferenc.*

Még egyszer és utóljára nyilatkozom arról az ügyről, amely felett sohasem hittem volna, hogy egy percig is vitatkozni lehessen, de amelyet Lukács László, négy teljesen kifogástalan férfiú ítélete szerint, mégis jóhiszeműen félreértett.

A többség nyers hatalmával nem engedte meg, hogy az ügy a képviselőházban tárgyalassék le, oly nyilvánossággal, mint amilyennel Lukács László minden alapot nélkülöző vádját emelte közvetve ellenem és közvetlenül oly férfiak ellen, kik minisztertársaim voltak, mint Wekerle, Apponyi, Andrássy, Darányi, Zichy, Jekelfalussy és Josipovich, kik velem együtt egy egész életet töltöttek szeplőtlen tisztességben.

A vád az volt, hogy én mint pártvezér tudva hirdettem mást, mint amit aláírtam mint miniszter, társaim pedig ezt nemcsak hallgatagon tűrték, hanem állítólagos eljárásom előnyös következményeit hallgatagon bezsebelték.

Nem tudom, milyen uton-módon, egy bécsi lap megszerezte és szószerint közzétette azt a titkosnak jelzett megállapodást, amelyre Lukács vádját alapította és amely azért volt titkos, mert a két nyitva hagyott eshetőség közül az egyikről, a közös bank szabadságának esetleges megújításáról tárgyalt, vagyis azokról az ellenszolgálatokról, melyeket a közös banktól a szabadság megújítása esetére a két kormány megállapított, amelyeknek mivoltát ennélfogva az esetleges harmadik szerződő féllel szemben, természetesen titokban kellett (egyelőre) tartani.

Ez a közzététel felment engem, mint volt minisztert attól, hogy a titkos megegyezést, melyre Lukács hallatlan vádját alapította, ne idézhessem annak kimutatására, hogy mennyire nem bír e vád az igazságnak még csak árnyékával sem.

Első sorban a szerződő felek szándéka kitűnt abból, hogy napokra terjedő viták folytak a két kormány közt a bankügy kikapcsolásának kérdéséről; nevezetesen arról, hogy kikapcsolassék-e, vagy sem a bankkérdés és nyitva hagyassék-e annak eldöntése, hogy létesíttessék az önálló bank, vagy megújíttassék a (csak három év letelte után lejáró) szabadság?

Hosszu és erős küzdelem után a függetlenségi álláspont fogadtatott el és kárpótlásul a magyar kormány belement abba, hogy a már akkor (más igen súlyos okokból) egy és hat tized százalékkal felemelendő kvóta még négy tizeddel felemelassék.

A függetlenségi minisztereknek akkor a lehető legalaposabb okuk volt arra a hitre, hogy a bankkérdés kikap-

csolásának elérésével és azzal, hogy az önálló bank felállításának eshetősége a király által is szentesített kötésekben, mint bekövetkező tény állapított meg: az ország többsége, akaratának megvalósítására, szabad kezet kapott.

Ebből az okból, de más igen súlyos ok miatt is, melyre ez alkalommal nem terjeszkedhetem ki, az a két függetlenségi miniszter, aki az ügygel foglalkozott (Apponyi gróf és én) nem láthatta előre, sőt nem sejhette előre a királyi vétőnek később történt bekövetkezését.

Annak tehát, hogy kikapcsolassék a bankügy és eldöntetlen maradjon az, hogy mi lesz önálló bank-e, vagy új közös szabadság az 1907-iki szerződésben, meglett fizetve az ára. A szerződő felek szándéka tehát felremagvarázhatatlanul kivilágott.

Ha tehát esetleg a szerződés egyik részénél nem volna világos a szövegezés, azért mégis úgy, mint a legegyszerűbb pernél, a bíróság a feleknek kifejezett és hebizonyított szándékát kell, hogy perdöntőnek tekintse.

De tényleg csak akkor látszik homályosnak az illető szövegezés, ha el felejtjük, hogy a közös bankkal szemben titkossá tett egyezmény az egésznek csak egy kiegészítő része volt és azzal kapcsolatosan volt veendő, értendő és értelmezendő.

De majd kimutalom, hogy nem homályos a kérdéses szövegezés sem.

Ezeket előre bocsátva, a nyilvános parafalási jegyzőkönyvben a jegybank-ügyről a 11-ik lapon az első bekezdés így szól: „Ha a szabadság meg lesz hosszabbítva...” (itt következik az intézkedés).

Ugyancsak a 11-ik lapon a második bekezdés így szól: „Ha a szabadság meg lesz meghosszabbítva...” (itt következik az erre az esetre vonatkozó intézkedés, mely mint az egész protokoll, a király által jóváhagyatott).

Ennél világosabban kifejezni azt, hogy két vagylagoság tartatott fenn és hogy a szabadság megújítása nem volt lekötvé, anyagilag lehetetlen lett volna.

A szinte nyilvános záró jegyzőkönyvben, a füzet 243-ik lapján a „különleges határozmányok” cím alatt, római I. jelzéssel a következő áll: „Ha az osztrák-magyar bank szabadságát meg lesz meghosszabbítva...” (itt következnek az erre az esetre vonatkozó elhatározások).

A záró jegyzőkönyv teljes világossággal megerősíti tehát a parafalási jegyzőkönyv pontos és félreérthetetlen kikötéseit, melyek szerint, mint láttuk, a közös bank szabadságát megújítva, hanem kifejezett precizitással mind a két alternatíva szabadon hagyatott.

Most lássuk a titkos jegyzőkönyvet, mely egy nem értesítendő (esetle-

ges) harmadik szerződő félre való tekintettel volt titkossá téve.

Ez a megegyezés kapcsolatosan a már említett parafalási és záró jegyzőkönyvekkel, csak arról az esethezről tárgyal, ha a bankszabadság megújíthatnák, minthogy arról az esethezről, hogy mi történne, ha az önálló bank állítatnák fel, már a parafalási és a záró jegyzőkönyv intézkedtek.

Nagy érdeke volt az országnak az osztrák kormány lekötvése mellett, hogy milyen ellenszolgálatok kívántassanak a közös banktól arra az esetre, ha a bankszabadság megújításának vagylagossága következne be.

Nehogy azonban megtörténhessék az, hogy ha ezeket az ellenszolgálatokat a közös bank elfogadja, ezzel ipso facto le legyen kötve a bankszabadság megújítása, a titkos jegyzőkönyvben, a füzet 11-ik lapján olvasható arabs 2 sz. a. épen az, amit Lukács a verdikt szerint jóhiszeműen félreértett. Ez így szól: „A szabadság meghosszabbításáért mindkét kormány egyetértőleg az osztrák-magyar banktól megfelelő ellenszolgálatokat fog igényelni anélkül, hogy ezeknek a bank részéről való elfogadásától a szabadság meghosszabbítása előzetesen függővé tétlenék.”

Mit jelent ez magyarul? Mást nem jelenthet, mint azt, hogy ha a bank a követelt ellenszolgálatokat elfogadja is, azért még nem lesz ipso facto meghosszabbítva a szabadság. Más szavakkal: az elfogadástól a szabadság meghosszabbításának ténye nem tétetik függővé.

Miért volt ezt szükséges kikötni? Azért, mert a fennálló szabadság szerint a banknak joga volt a szabadság megújítását kérni. A két kormánynak pedig ki kellett mondania, hogy ha a bank ezt kéri, vele tárgyalni fog, mert ha ezt nem teszi, akkor az egyik irányban (az önálló bank irányában) már eleve el lett volna döntve az a kérdés, amelynek kikapcsolása határoztatott el.

Ha tárgyalni kellett, fontos volt az osztrák kormánynál biztosítani az erre vonatkozó feltételeket, tekintve azt, hogy a bankszabadság csak az osztrák 14-ik § alapján állt fenn. De nehogy a követelések részletezése azt a már említett következményt vonhassa maga után, hogy ha a közös bank a feltételeket elfogadja, ebből kifolyólag kívánhassa a szabadság megújítását: expressis verbis meg lett állapítva, hogy a feltételeknek elfogadása nem vonja maga után szükségszerűleg a szabadság megújítását.

Egyébiránt ugyanezen titkos jegyzőkönyv 12-ik lapján az 5-ik bekezdés így szól: „A szabadság esetleges meghosszabbításának időtartama stb.” és ugyancsak a 12-ik lapon a 6-ik bekezdés római II. alatt így szól: „Megegyezés jött létre, hogy a bankszabadság meghosszabbítása esetén stb.”

Tehát maga a titkos jegyzőkönyv is két helyen a meghosszabbításról, mint esetlegesről szól. Teljesen elképzelhetetlen ennél fogva, miképen volt lehetséges mindezt félreérteni.

Még csak néhány szót: Az egész egyezmény a kölcsönös egyetértéssel megállapított s az akkor meg is tett kormánynyilatkozatokból kitűnik. E nyilatkozatokat úgy Wekerle, mint Beck meg is tették.

Továbbá kézzel foghatóvá lett az igazság az által, hogy az egész magyar kormány 1909. tavaszán a karrellbank álláspontjára helyezkedett s bár egy osztrák hivatalnoknak, Wimmernek eszébe jutott, hogy olyasmit magyarázzon ki, mint Lukács, amitől főnöke, Gruber tartózkodott, e magyarázatot a magyar szakreferensek erőlyesen visszautasították; s a karrellbankról nemcsak a referensek, hanem a miniszterek személyesen is (én magam is) hosszasan tárgyaltak.

Fennáll végre az a tény, hogy az egész magyar kormány tudtával, Apponyi is külön, én is külön, az önálló bankot proponálhattuk és proponáltuk is a királynak, aki elismerve az országnak erre vonatkozó nyilt jogát, az államérdekre hivatkozva tudatta vétőjét s ennek pártommal való közlésére engem felhatalmazott.

Mindez nem történhetett volna meg, ha már 1907. őszén le lett volna kötve a közös bank.

Az igazságot elnyomni lehet, de a tényekből kitör és eget kér!

Kamarai közgyűlés.

A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara február 17-én délután 3 órán kezdve tartotta meg az idén első közgyűlését.

Az ülést Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök vezette.

Vissza pillantást vetve a múlt év eseményeire, rámutatott a kamara mindig előtte lévő azon álláspontjára és akciójára, hogy a Székelyföld közlekedési nehézségei, melyek közgazdasági és kulturális haladását gátolták, megszüntessenek. Mert a székelyeknek épített vasut nemcsak nemzeti, gazdasági és kulturális érdekeket szolgál, hanem mint gyümölcsöző befektetés is kifizeti magát. Ez beigazolódott a körvasut kiépítésével. Hosszasan beszélt az elnök a körvasut kiépítéséről. Hosszasan beszélt az elnök a körvasut Gyimesen át kívánatos oláhországi kapcsolatáról, melylyel a nemzetközi forgalom kérdése nyerne kedvező megoldást; a kamara felterjesztéseiről, melyekben a körvasut szűk állomásainak, köztük főképpen a marosvásárhelyinek kiépítését, továbbá a vasut személyi forgalmának lebonyolítása végett kedvezőbb csatlakozási viszonyok létesítését, vonatjáratok gyorsítását, a vonatoknak átmeneti Puman kocsikkal való ellátását stb. sürgette.

Jelezte, hogy az elnökség legközelebb javaslatot tesz a közgyűlésnek, mely a még fennálló hiányok megszüntetését célozza. Ezek között van egy erdélyrészi második üzletvezetőség felállításának kérdése; a székelyudvarhely—csikszeredai vasuti kapcsolat létesítése; az erdélyi transversalis vasut ügye, mely Kolozsvárt, Marosvásárhelyt, Székelyudvarhelyt és Sepsiszentgyörgyöt hozná Erdély főforgalmu vonalába; a kece-aranyosgyéresi átkötés; a nyárádvölgyi és mezőségi vasut építése stb.

Gyakorlati iparfejlesztés szempontjából a marosvásárhelyi ipari közmühely építési munkálatainak befejezése s a közmühely forgalomba hozása, az iparoktatás és tanoncnevelés ügye, a kereskedelmi oktatás ügye,

a székely fiuk ipari kiképzésének fokozása, a külföldi tanulmányutak megkönnyítése, a házi- és kézműipar fejlesztése, a kereskedelem érdekeinek előmozdítása, a székelyföldi munkásközvetítés, a kisipar támogatása stb. azok a kérdések, melyek a kamara teljes odaadását és tevékenységét igénylik. E tekintetben az elnökség számít a kamara és kerületének hazafias támogatására s annak megnyerése reményében minden igyekezetét felajánlja a közérdeknek.

Az élénk helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után bejelentetett, hogy Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternek a Lipótrenddel történt kitüntetésé alkalmából az elnökség táviratilag üdvözölte a minisztert, mire az levélben mondott köszönetet. Üdvözölte Lánczy Leó budapesti kamarai elnököt a Ferencz József rend nagykeresztjével történt kitüntetésé; Gróf Haller Jánost Maros-Tordavármegye és Marosvásárhely sz. kir. város főispánjává; Bürger Albert kamarai alelnököt és Schwartz Zsigmond kamarai tagot kereskedelmi tanácsossá történt kinevezése alkalmából.

Bejelentette az elnök, hogy Váradi Márton kamarai tagságáról lemondott; a Petri Zsigmond alelnök lemondásával megürült iparososztály elnöki székébe pedig Bustya Lajos építési vállalkozó, kamarai tag választott meg.

Napirend során elfogadta a kamai titkárok értekezletén a kamarák újra szervezése tárgyában hozott határozatot s a központi bizottság által javasolt pótlással a keresk. miniszter elé terjeszti. Tudomásul vette, hogy a keresk. miniszter az 1910. évben kitűzött négy 100—100 koronás munkás jutalmat Szabadi Domokos timár, Magyar János eszmadia, Karácson Dávid cipész és Fazakas Mózes eszmadiaszegédnek ítélte oda és intézkedett a szokásos kiosztás felől.

Módosítással megerősítésre ajánlja Háromszékvármegye kéményseprési szabályrendeletét. Köszönetet mondott a keresk. miniszternek a kissármási földgáz Marosvásárhelyre vezetése ügyében tett intézkedéseiért. A kézmű- és kisipar támogatása ügyében kelt keresk. miniszteri rendeletre vonatkozólag óhaját fejezte ki a kamara, hogy a kisipar támogatásának az utóbbi időben elakadt ügye lehetőleg oly módon nyerjen utba indítást, hogy az eddiginél nagyobb sikere legyen. A módoszatok megbeszélése végett február 27-ére egybehívott anketre elnökét és titkárát kiküldi.

Elfogadtatt a kamara 1910. évi zárszámadása, valamint a másodtitkárnak a székely fiuk kiképzése és a felsősófalvi égettek segélyezése tárgyában tett jelentése.

Végül több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után elfogadta Sz. Szakáts Péter következő indítványát, melyet Deák Lajos kir. tanácsos, lev. tag lelkes beszéddel támogatott:

Tekintettel a Kolozsvár városi tanács által indított azon mozgalomra, amelylyel Kolozsvárnak rendes nyomtávu vasutvonal által Szászréggennel való összeköttetését szorgalmazza; valamint arra, hogy ez a mozgalom homlokegyenest ellenkezik a kamara által szolgált székelyföldi közgazdasági érdekekkel, de ellenkezik az erdélyrészi magyar nemzeti érdekekkel is; végre tekintettel arra, hogy éppen ezek szempontjából teljes kétévtized óta sürgeti a kamara az erdélyrészi jelentékeny gócpontokat képező magyar városoknak, mint Kolozsvár—Marosvásárhely—Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgyön átfutó fővonal kiépítését, mondja ki a közgyűlés, hogy ez ügyben állást foglal ujabban is és megindokolt felirattal sürgeti a jelzett nagyfontosságú vasutvonal kiépítését úgy a kormánynál, mint a képviselőháznál s felkér minden tényezőt az ügy támogatására.

Ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Simó Béla nagydevecseri állami elemi iskolai tanítót a siklódi állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.

— **Szabad lyceum.** Az iparos közönség értelmi színvonalának emelésére hivatott szabad lyceumnak vasárnap délután nagy ünnepe volt. Dr. Valentsik Ferenc országgyűlési képviselő állott az előadói emelvényen. Egy teljes órát szentelt Magyarország közjogi életének ismertetésére. A legrégebb kortól elkezdve, tételes törvényekkel igazolta önállóságunk, függetlenségünk feltétlen jogosultságát és azt, hogy Ausztriával mindig kizárólag államok szövetségében voltunk és vagyunk. Az önálló magyar hadsereg pedig 1514 óta biztosítva van s arról az országgyűlés gondoskodik; noha a király egységes vezérleti, vezényleti és a belszervezetre vonatkozó joga az 1867 XII. t. c. 11 §-ában fenn is van tartva, de azt csak alkotmányosan gyakorolhatja. Szóval kimutatta minden oldalon hazánk törvényesen biztosított közjogi önállóságát s ha ezt a gyakorlatban másképp szerepeltetik, annak nem a törvények az okai. A végig nagy érdeklődéssel kísért előadást lelkes éljenzés követte. A zsufolásig megtelt terem hallgatósága nevében Biró István tanár, bizottsági elnök mondott köszönetet a város orsz. képviselőjének, aki jövőre is ígéretet tett, hogy bármikor szíves készséggel áll a bizottság kulturális céljainak előmozdításához. Közben Szöke József iparos ifju szavaltta el Petőfi-nek „A magyar ifjakhoz“ című költeményét szép sikerrel. Két emlék-könyvet és köszönetet kapott. Bevezetésül a Szózatot és befejezésül a Himnuszt énekelte a közönség Koronkay Ferenc vezérénekessel az élén.

— **Tánciskolai vizsgabál.** E hó 25-én (szombaton) este 7 órakor kezdődőleg, a Budapest-szálló nagytermében tartja Simkovits József okleveles táncitanító zártkörű vizsgabálját a tanintézetek növendékeivel. Tehát a tánckedvelő ifjuságnak kellemes mulatsága lesz. A belépési díj személyenkint 1 K, diákjegy pedig 70 fillér és a karzaton 50 fillér, páholy azonban 5 K.

— **Bécsből hazaszállított székely baka.** Székely fiu, osztrák földben nem nyughatik. Ha minden vagyonomat reá áldoznám, akkor sem engedném fiamat — idegen helyen eltemetni. Így gondolkoztak Elek Sándor székelyi Farczád községben és az osztrák fővárosban meghalt fiukat hazaszállították. Elek Sándor székely fiu közös hadseregbeli baka volt Bécsben. Hazafias székely szívét a honfiúi bánat folyton emésztette, hogy szülőföldjéről oly távol, idegen hazában kell a császár kenyerét ennie. Később aztán valami betegség is érte. Ez okozta hirtelen halálát. Szülőit végtelen szomorúság, mélységesen nagy bánat vette körül. A hazafias érzésű székely apát legjobban az bántotta, hogy elveszített fia örökre osztrák földön maradjon. Nem, ezt elszenvedni lehetetlen. A halálhír érkezése után induló legközelebbi vonattal egyenesen az osztrák fővárosba, Bécsbe utazott és szeretett jó fiát — költséget nem kímélve — hazaszállította. Vasárnap délelőtt érkezett meg Elek Sándor holtteste Székelyudvarhelyre és a vasuti állomástól egyenesen Farczád községbe szállították, ahol a község nagy részvéte mellett helyezték örök nyugalomra — az édes anyai földben. A szállítás költsége az ezer koronát megközelíti. És az öreg Elek Sándor ezt a tekintélyes summát sem sajnálta, mert hazafias lelke, édes apai szíve azt sugta: Székely fiu — osztrák földben nem nyughatik... Áldja meg az Isten e tanulságos cselekedetért székely testvérünket!

— **Hushagyó kedden,** a vármegyebáz disztermében tartja meg táncestélyét a szé-

kelyudvarhelyi jótékony nőegyesület. Este 8 órakor kezdődik. Belépés személyenként 2 K, családjegy 5 K, diákok 1 K-t fizetnek. Erkölyülés 1 K, elkülönített részen 1 K 60 f. A hölgyek fejdisszel és jelmezben jelennek meg; ez azonban nem kötelező. Hideg ételkről, valamint italokról is a rendező egyesület gondoskodik — mérsékelt árak mellett.

— **A községi tenyészapaállatok költségei.** Felmerült esetről kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy a községi tenyészapaállatok költségei az anyaállatok szerinti kivetés mellőzésével a községi legelő után befolyó legeltető díjakból törvényes akadály nélkül fedezhetők.

— **Szaj- és körömfájás.** A földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a melyben utasítja a hatóságokat, hogy a ragadós szaj és körömfájás miatt zár alatt levő községeket abban az esetben, ha a tisztítás és fertőtlenítés eljárása befejezést nyert, azonnal oldják föl a zár alól,

— **A községek nem szövethetnek.** Mintegy háromezer község mozgalmat indított, hogy országos szervezetbe tömörüljenek, a belügyminiszter azonban a szövetség felterjesztett alapszabályait azzal az indoklással utasította vissza, hogy egyenesen megengedhetlennek tartja, hogy közzégi testületek, melyeknek ezen minőségükben módjukba van érdekeiket fölöttes hatóság által mindenkor képviseltetni, magánegylet alakítása útján törekedjenek érdekeik előmozdítására és védelmére és a közhatalóságokat egy erre illetéktelen társadalmi tényezőnek mintegy ellenőrzése alá helyezték. Ez az indoklás jókora megütközést kelt a község vezetőinek körében, mert a belügyminiszter tudvalevően jóváhagyta a városok egyesületének alapszabályait, amely pedig szintén közzégi testületekből áll.

— **Kellemes meglepetés.** Minden Jakobi-féle antinikotin cigaretta-hüvely fadoboz igen érdekes Röntgen képeket tartalmaz. Utánzatoktól óvakodjunk és csakis a „Jakobi“ jelzéssel fogadjuk el a világhírű antinikotin hüvelyeket.

— **Szülők öröme,** ha a csecsemő kitűnően fejlődik. Gyakran zavarok állanak be a gyermek fejlődése körül, amelyek rendszerint az emésztés hiányosságával vannak összekötve. Ilyenkor a szülők ne tegyenek mást, csak a világhírű „Phoshatine Fallières“-sel táplálják a gyereket és a jó hatás el nem maradhat. A Phoshatine Fallières a gyermek-tápszerek fejedelme, amely tartalmazza mindazon nélkülözhetetlen anyagokat, amelyek az anyatejben feltalálhatók. Szülők százezrei áldják ezt a gyermek-tápszert.

— **Rendelet az élesztőről.** A földművelésügyi miniszter az élesztőgyártásnak és forgalombahozatalának ügyében rendeletet adott ki, amelyben megállapítja, hogy a tiszta szeszélesztő, a burgonyával kevert szeszélesztő és a sörélesztő mily feltételek mellett hozható forgalomba és árusítható. E rendelet szerint a tiszta szeszélesztő skarlátvörös címkével és „tiszta szeszélesztő“ felirással ellátott csomagokban, a burgonyával kevert élesztő világoskék címkével és „kevert élesztő“ felirással és végül a sörélesztő citromsárga címkével és „sörélesztő“ felirással ellátott csomagokban árusítható. Másféle megnevezést vagy megjelölést használni tilos. Ott, ahol sörélesztőt árusítanak, más élesztőt áru-

sítani nem szabad. A kicsinyben való árusításnál az élesztőt olymódon kell levágni, hogy a vevő az eredeti csomagolást láthassa. A rendelet március 1-én lép életbe.

Közgazdaság.

A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság, mely tudvalevően szűzletével kapcsolatban a megyénkbeli sóbányáknál is nagyszabású tevékenységet folytat és Parajdon szervezett kirendeltséget s üzem telepet tart fenn, február 18-án tartotta huszadik évi rendes közgyűlését Herceg Péter báró elnöklésével; a jegyzőkönyvet Szalai Béla igazgató vezette.

A közgyűlésen előterjesztett igazgatósági jelentés mindenek előtt utal arra, hogy az elmúlt esztendő közgazdasági viszonyainak általánosan kedvező alakulása a társaság sokoldalú tevékenységére is érvényesítette előnyös hatását. Az üzletek oly fejlődés irányába terelődtek, hogy szükségesnek mutatkozott a részvénytőkének újabb felemelése 25 millió koronáról 40 millió koronára. E művelet teljes befejezést nyert s ennek révén, a közel 20 milliónyi tartalékokkal együtt, a társaság saját tőkéi 60 millió koronára szaporodtak, úgy hogy a társaság a tőkeerő tekintetében is a hazai nagybankok legelső sorába emelkedett. A banküzlet forgalma az összes ágazatokban lényeges gyarapodást mutat: egyrészt a folyó-banküzlet értelemes fejlesztést nyert, másrészt a társaság számos műveletet és finanszírozási tranzakciót bonyolított le. A váltóeszámlázási üzlet 182 millió koronányi forgalma jóval túlhaladja az előző évi s hasonlóképpen fejlődött a deviza inkasszó és értékpapírüzlet, valamint az értékpapírelőlegezés. A betétek az előző évi 23 millió koronáról 33 millió koronára emelkedtek. Az üzletfelek igényeinek könnyebb kielégítése céljából a társaság két újabb bankfiókot létesített a székesfőváros területén, továbbá fiókot nyitott Kaposvárott is. A vidéki szervezet körében a Fiumei Kereskedelmi Bank alaptőkéjét 1 millió koronáról 2 millió koronára, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság 1 millióról 1½ millió koronára emelte s úgy e két intézet, mint a Pozsonyi Kereskedelmi és hitelbank is az előző évinél nagyobb osztlékot fizetnek. Kiemelendő a legújabb Bécében létesített nagyobb szabású fiók, mely a hazai közgazdaság szempontjából rendkívül fontos működését ez év e ején kezdte meg. A társaság az elmúlt esztendőben megfelelő arányban résztvett a különféle nagyobb belföldi és külföldi közközlőműveletekben, nevezetesen: a négy és fél százalékos m. kir. állami pénztárjegy, a négy százalékos magyar koronajáradék, a török államkincstárjegy és török kölcsönkötvény kibocsátására, továbbá a Deutsche Orientbankra nézve, valamint a porosz és németbirodalmi járadékkibocsátásokra alakult szindikátusokban; a mindeme részesedésekből eredő hasznok elszámolása azonban az új üzletévre marad fenn. A Budapest-székesfővárossal régebben kötött 20 millió folyószámlakölcsönművelet lebonyolítást nyert, de viszont résztvett a társaság az újabb nyújtott 40 millió koronás kölcsönműveletben, továbbá a Pozsony városnak adott 15 millió koronás kötvénykölcsönműveletben is. A Fiume városnak évek előtt adott 6 millió folyószámlakölcsön lebonyolítást nyert.

Az újabb alapítások közül felemlíthetők: Magyar Szeszipar Részvénytársaság, Magyar Bánya és Kohóipar Tanulmányi Részvénytársaság, Bőrértékesítő Részvénytársaság, Pozsonyi Építő Részvénytársaság; idetartozik a Délmagyarországi Cukoripar Részvénytársaság alapításában való részvétel, valamint a 6500 holdas moslavini Doret-féle birtok értékesítésére létesített szindikátus. A társa-

ságnak az elmúlt év végén egy új belföldi biztosító társaság létrehozása érdekében indított mozgalma eredményre vezetvén, baseli, berlini és bécsi előkelő bankok, továbbá 15 elsőrangú hazai vidéki pénzügyi közreműködésével megalapította a Hungaria Általános Biztosító Részvénytársaságot 6 millió korona tőkével.

A bank szindikátusi alapon megszerezte az Első Temesvári Szeszégető és Finomító Részvénytársulat részvényeinek többségét s e vállalat alaptőkéjét 2 millióról 3 millió koronára emelte; továbbá pénzügyi érdeklődésére vonta a 8 millió korona tőkéjű Österreichische Aktiengesellschaft der Hotels und Kuran talten Abbazia vállalatot, valamint a Délmagyarországi Gőzmalom-Részvénytársaságot és a Budapesti Téglagár és Mézszégető Részvénytársaságot. A régebbi alapítások közül a Magyar Föld Részvénytársaság 21,400 holdas hertneki uradalmát kielégítően értékesítette; ez üzlet hasznának elszámolása az új évre marad. A faipar körében fennálló érdeklőségek is az eddiginél kedvezőbb eredményeket szolgáltattak. A Pécs Báltaszéki Helyiérdekű Vasut műveletében birt részesedés kedvező eredménnyel lebonyolítást nyert; ennek az üzletnek hasznai is az új évre vitetett át; viszont a Drávavölgyi Helyiérdekű Vasut finanszírozásából eredő haszon most számoltatott el. A 40.000 kat. holdnyi d'Harcourt-féle uradalmak értékesítésére alapított Földbirtok és Telekbank Részvénytársaság a birtokok tulajdoni részét már értékesítette; az ebből támadt összes nyereségek elszámolása azonban későbbi időre van fenntartva. Az áruüzletek közül a kiviteli üzlet alakulását a Keleten bekövetkezett konszolidáció tetemesen javította. A társaságnak a Magyar Királyi Sójövedék Vezérügynöksége minőségében kifejtett tevékenysége az elmúlt esztendőben is kielégítő eredménnyel járt s továbbmenő fejlődést mutat. A nagy belföldi termék s az ennek nyomán támadt ideiglenes vagonhiány ez évben a sóforgalomban nem éreztette hatását, mert az ország különféle pontjain számos tartalék-sóraktár létesítésével sikerült ezt hathatósan megelőznie úgy, hogy a forgalom lebonyolításában semminemű zavar nem mutatkozott. Az iparsó használatának terjesztésében újból nagyobb előrehaladást ért el, amelynek révén immár több mint 4300 hazai iparos élvezi ezt a kedvezményt, míg viszont a marhasói fogyasztásban az ország kedvezőtlen állattenyésztési viszonyai miatt némi csökkenés mutatkozik. Ellenben újabb lendület következett be a magyar sókivitel terén, mely Bulgárián kívül most már Szerbiára is kiterjed s előrelátható további növekedésnek néz elébe. Az elmúlt év folyamán a társaság új szerződést kötött a magyar királyi pénzügyminiszteriummal a sóüzlet terén való tevékenységre nézve további tíz év tartamára, mely szerződés a Társaságra bizott ügykör feladatait újabbban kiterjeszti s ennek következtében Sávárótt és Zágrábban újabb kirendeltségeket létesített. A gépüzlet forgalma minden eddigi eladási eredményt túlhaladott; a déligyümölcs aukciós forgalma rendben bonyolódik le.

A jelentéssel kapcsolatos zárószámadások szerint a mérleg 3,665,203 K tiszta nyereséggel zárul. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztései alapján határozatilag kimondta, hogy a tiszta nyereségből a tavalyi 36 koronával szemben osztlékul részvényenként 38 K fizetessék ki február 20-ától kezdve, a tartalékalaphoz 482,803 K csatoltassék s a fennmaradó 591,242 K az új üzletév számlájára vitessék át.

A közgyűlés a társaság igazgatóságának új tagjául megválasztotta Károlyi Imre gróf nagybirtokost.

FIGYELEM!
 "AIDA" VERGE és "BLUE-STAR" CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIÁK.
 :: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

Meghívó

az „Első Székely Házi-ipari Országos Szövetkezet“ rendkívüli közgyűlésére, mely Székelyudvarhelyen 1911 évi március hó 14-én délután 2 órakor lesz megtartva Kassuth-utca 40. szám alatt.

TÁRGY.

1. A lemondottigazgatósági, felügyelőbizottsági tagok és második ügyvezető igazgató helyeinek választás utján való betöltése.
2. Intézkedés a tagok által jegyzettüzet részek beszédése és a folyó ügyek rendezése iránt.

Székelyudvarhelyt 1911 febr. 17.

Az Igazgatóság

Kiadó lakás és üzlethelyiség.

Négy szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló udvari lakás Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 6. sz. alatt kiadó. Értekezhetni Frölich Ottónál. Ugyanott üzlethelyiség raktárakkal együtt szintén kiadó.

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód- és pontos kiszolgálásért szavatol: **Barkóczy Albert**, vendéglős.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Kiadó lakások

Székelyudvarhelyt, Bálint-utca 24. sz. a belsőség a rajta levő épületekkel és veteményes kerttel 1911. évi április 24-től több évre kiadó.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt 2 szoba, konyha, kamara és pince 1911. április 24-től több évre kiadó.

Mind a kétlakásra nézve értekezhetni lehet Kossuth-u. 50. sz. alatt.

△ Minden embernek nélkülözhetetlen. △

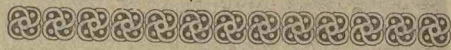
ERLICH

Legközelebb megjelenik **Erlich és Mata**

o sajátkezü munkája o

az általuk feltalált „606“ gyógyszeréről. Az eredeti kísérletek megörökített élethű képeivel. Írták: Dr EHRICH P. és Dr HATA S. Magyarra fordította, előszóval és magyarázatokkal ellátta: Dr MARSCHALKÓ TAMÁS kolozsvári egyet. tanár. Tudományos értéke mellett szenzációsan érdekes munka, melynek tartalmát minden kultur embernek ismernie kell. Bolti ára: füzve 6 K, diszkrétésben 8 K. Az előfizetési összeg beküldése esetén bérmentve küldjük, utánvétes rendelés esetén a portót a rendelő fizeti. Megrendelhető: HEGEDŰS és SÁNDOR könyvkiadóhivatalától Debrecenben és Székelyudvarhelyen BETEGH PÁL könyv-, papir- és írószerkereskedésében.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízhatóan vásárolhat azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

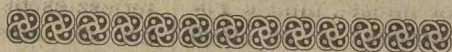
Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös mester Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnyeim: **Dietrich ékszerész Kolozsvár.**

522—1910. tkvi. szám.

Hirdetmény.

Felsőrákos községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétvén, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1., hogy mindazok, kik az 1886 XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15 §. a pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15 §. b. pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1911. évi augusztus hó 26 napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz

nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok akik az 1886 XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és — §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis **1911. évi augusztus 26 napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog;

3., hogy mindazok akik az első és második pontban körülírt eseteken kívül ez eljárás és az ennek történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is akik tulajdonog arányának az 1889. XXXVII

t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis **1911. évi augusztus 26-ig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmultaután az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes utján s csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogának sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtának az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Oklánd 1911. évi február 10-én.

Kelemen, s. k. aljbíró.

A kiadmány hitelül

Szeles Félix.

kir. tkvezető h. jb. írnok.

ÉLET KÖNYVE

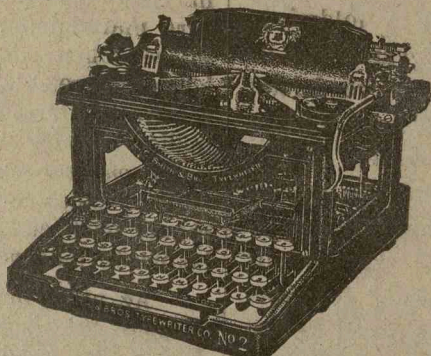
állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rühl, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szamárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés stb. ellen. Irta: **DERZSI JÓZSEF**. Az E. M. K.

E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára .. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

A múlt a múlté, a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nador-utca 17 sz

„M-i-t?” — Papa megengedte! Hisz’ valódi **JACOBI-féle Antinicotin** cigarettahüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI“ jellel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgen-képeket tartalmaz.

Védegy „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult községnél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“

Prágában, Elisabethstrasse 5 n. u.

Mindennapi szétküldés.

Betegh Pál villam-moteros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.